

Sygn. akt IC 430/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSR del. Dariusz Podyma

Protokolant Dorota Koziół

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lutego 2018 r roku w Częstochowie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą we W.

przeciwko K. W. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki (...) z siedzibą we W. umowę darowizny nieruchomości położonej w C. dla której Sąd Rejonowy w M. prowadzi księgę wieczystą nr (...) zawartą 12 października 2012 r w M. przed notariuszem K. G. repertorium A numer (...), na mocy której pozwany K. W. (1) nabył od L. W. własność opisaną i oznaczoną w niej nieruchomości, w celu zaspokojenia wierzytelności powódki należnej od dłużnika L. W., stwierdzonej prawomocnym tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w C. sygn. akt V GNc (...) z dnia 5 kwietnia 2016 r zaopatrzonym w dniu 10 czerwca 2016 r w klauzulę wykonalności, w wysokości 95 747,83 zł z ustawowymi odsetkami w wysokości 7 % od dnia 16 lutego 2016 r do dnia zapłaty, wraz z kwotą 5.650 zł. (pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych) kosztów postępowania,

2. zasądza od pozwanego K. W. (1) na rzecz powoda (...) z siedzibą we W. 10.205 zł. (dziesięć tysięcy dwieście pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

IC 430/17

UZASADNIENIE

W dniu 15 września 2017 r (...) z siedzibą we W. wniósł przeciwko K. W. (1) o uznanie za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej umowy darowizny nieruchomości położonej w miejscowości C., dla której Sąd Rejonowy w M. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) zawartą w dniu 12 października 2012 pomiędzy L. W. a stroną pozwaną – K. W. (1) przed notariuszem K. G., nr rep. A (...), oraz wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu na rzecz powoda.

W uzasadnieniu żądania podniesiono, że w dniu 23 stycznia 2012 r L. W., w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pod nazwą (...), zawarła z wierzycielem pierwotnym – (...) S.A, z siedzibą w K. umowę o pożyczkę nr (...), mocą, której Bank udzielił pożyczki w kwocie 72 700 zł. L. W. nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania, umowa pożyczki została wypowiedziana pismem z dnia 4 lutego 2013 r. W dniu 12 października 2012 r. L. W., mając świadomość, że ciąży na niej zobowiązanie darowała stronie pozwanej K. W. (1) sporną nieruchomość. Dłużniczka była, bowiem świadoma tego, że ciąży na niej obowiązki spłaty różnego rodzaju zobowiązań.

W odpowiedzi na pozew z dnia 30 października 2017 r pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu od powoda na rzecz pozwanego.

Zdaniem pozwanego wykonanie umowy darowizny nie stanowiło umniejszenia majątku dłużnika w stopniu wykluczającym zaspokojenie się przez ówczesnego wierzyciela. L. W. wraz z mężem G. W. w czasie zawierania umowy darowizny była współwłaścicielem nieruchomości wykorzystywanych do prowadzonej wówczas działalności gospodarczej. Prowadzona w owym czasie działalność gospodarza nie uzasadniała jednoznacznych obaw, co do utraty w przyszłości płynności finansowej, a ostatecznie niewypłacalności. Powyższe twierdzenie znajduje potwierdzenie w złożonym zeznaniu o wysokości osiągniętego dochodu za rok podatkowy 2012.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

L. W. prowadziła działalność gospodarczą od 1996 r zajmowała się prowadzeniem sklepu wielobranżowego. W roku 2010 r G. i L. małżonkowie W. nabyli w drodze umowy sprzedaży prawo użytkowania wieczystego działek o numerach geodezyjnych (...), o powierzchni 0,0741 ha i (...) o powierzchni 0,0445 ha wraz z budynkiem i urządzeniami stanowiącymi odrębny od gruntu przedmiot własności stanowiącymi budynek administracyjny wraz z pawilonem handlowym, opisane i oznaczone w księdze wieczystej nr (...) za cenę 355.000 zł. Na poczet zakupu przedmiotowej nieruchomości L. W. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) uzyskała kredyt na lokal Nr (...), z dnia 13 lipca 2010 roku, z aneksem dnia 3 sierpnia 2010 roku, przez (...) S. A. Oddział w Polsce w wysokości 299.260,80 zł. W tym czasie w pobliżu zakupionego pawilonu handlowego funkcjonowały już inne sklepy w tym wielkopowierzchniowe prowadzące podobną działalność gospodarczą.

dowód: zeznania L. W. zapis nagrania 00.09.08 do 00.09.53 k- 146, zeznania świadka G. W. zapis nagrania 00.13.44 do 00.14.25 k- 159, akt notarialny sprzedaży z dnia 24 sierpnia 2010 r rep A (...) notariusza K. G. w M. k- 117 – 123.

Po zakupie pawilonu handlowego, brak jest informacji o sytuacji finansowej (...) w P.. Brak jest informacji o spłacie kredytu zaciągniętego na zakup pawilonu handlowego. W dniu 23 stycznia 2012 r L. W. zawarła z (...) SA z siedzibą w K. umowę pożyczki kwoty 72 000 zł z przeznaczeniem na cele związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. Spłata pożyczki miała nastąpić w 120 ratach płatnych do 28 każdego miesiąca poczynając od 28 lutego 2012 r. Wysokość miesięczna raty stanowiła kwotę 941,78 zł. W roku 2012 działalność gospodarza nie przynosiła dochodów. Z uwagi na istniejącą konkurencję wielu sklepów działalność w 2012 r przyniosła stratę w wysokości 30 940,39 zł.

dowód: rozliczenie finansowe za 2012 r k- 124-127, umowa pożyczki nr (...) k- 17 – 19.

L. W., G. W. mieszkali w P. wspólnie z pozwanym jego żoną i dzieckiem do 2012r. K. W. (1) syn L. W. pracował dorywczo w tartaku, pomagał teściowej w prowadzeniu działalności gospodarczej – wykonywanie pomników, ale pomagał również rodzicom w prowadzonych przez nich działalnościach gospodarczych. Relacje rodzinne pozwanego z rodzicami były bardzo dobre, miał wiedzę o prowadzonych przez nich działalnościach gospodarczych, o zaciągniętych kredytach i pożyczkach o sposobie ich zabezpieczenia i spłacania tych zobowiązań. W dniu 12 października 2012 r wiedząc o pogarszającej się sytuacji i problemach związanych prowadzeniem firmy L. W. przystąpił do umowy darowizny zabudowanej domem mieszkalnym nieruchomości położonej w C. oznaczonych, jako działki (...), o powierzchni 2,0522 ha. Na podstawie umowy otrzymał przedmiotową nieruchomość od L. W. ustanawiając na rzecz rodziców nieodpłatną dożywotnią służebność mieszkania w pomieszczeniach na parterze budynku mieszkalnego z prawem do korzystania z urządzeń i pomieszczeń służących do wspólnego użytku.

dowód: zeznania G. W. zapis nagrania 00.24.58 k- 160, zeznania L. W. zapis nagrania 00.08.06 k- 146, zeznania pozwanego zapis nagrania 00.35.18 k- 161, akt notarialny z dnia 12 października 2012 r rep A (...) k- 77-79 akt (...).

Poważne problemy ze spłatą pożyczki z dnia 23 stycznia 2012 r rozpoczęły się w drugiej połowie 2012 r powstała zaległość doprowadziła do wypowiedzenia umowy pożyczki nr (...) pismem z dnia 4 lutego 2013 r. W wypowiedzeniu określono całkowite zadłużenie na kwotę 72 304,32 zł w tym zadłużenie przeterminowane na kwotę 3929,99 zł. Zadłużenie przeterminowane obejmowało okres 4 miesięcy zwłoki w płatności rat kredytowych. Miesięczna rata to 941,78 zł. W dniu 10 kwietnia 2013 r (...) SA z siedzibą w K. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko L. W.. Na podstawie postanowienia z dnia 29 kwietnia 2013 r Sądu Rejonowego w M. w sprawie I Co

(...) o nadaniu klauzuli wykonalności BTE nr (...), wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne wnioskiem z dnia 2 lipca 2013r. Postępowanie egzekucyjne prowadzone w sprawie km (...) zakończyło się w dniu 30 września 2015 r umorzeniem postępowania w związku ze złożonym wnioskiem wierzyciela o umorzenie egzekucji i informacją o zbyciu wierzytelności, na rzecz (...) z siedzibą we W..

dowód: rozliczenie finansowe za 2012 r k- 124-127, wypowiedzenie umowy pożyczki z dnia 4 lutego 2013 r k- 20, BTE nr (...) k- 21, postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności z dnia 29 kwietnia 2013 r k- 22, wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego i postanowienie o umorzeniu egzekucji z dnia 30 września 2015 r w aktach km (...) komornika sądowego M. S..

W dniu 8 lipca 2015 r (...) SA z siedzibą w K. zawarł z powodem (...) z siedzibą we W. umowę cesji wierzytelności przysługującej bakowi z stosunku do dłużnika L. W. wynikającej z umowy pożyczki z dnia 23 stycznia 2012 r nr (...). W dniu 5 kwietnia 2016 r Sąd Okręgowy w C. w sprawie V GNc (...) nakazał L. W. w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłacić powodowi (...) z siedzibą we W. 95747,83 zł z ustawowymi odsetkami naliczonymi w wysokości 7% od dnia 16 lutego 2016 roku do dnia zapłaty, wraz z kwotą 5650 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Podstawę faktyczną i prawną żądania stanowiły umowa pożyczki z dnia 23 stycznia 2012 r nr (...) oraz cesja wierzytelności wynikające z tej umowy. Wszczęcie w dniu 26 sierpnia 2016 r postępowanie egzekucyjne z wniosku (...) z siedzibą we W. przeciwko L. W. trwa i nie doprowadziło do wyegzekwowania należności objętej tytułem wykonawczym nakazem zapłaty Sąd Okręgowy w C. z dnia 5 kwietnia 2016 r w sprawie V GNc (...), któremu nadana została klauzula wykonalności 10 czerwca 2016 r. Dłużniczka nie wskazała majątku, z którego mogłoby nastąpić zaspokojenie wierzytelności powódki.

dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 8 lipca 2015 k- 40 – 98,

dokumenty w aktach km (...) zastępcy komornika sądowego M. C. przy Sądzie Rejonowym w M. (w tym wniosek, tytuł wykonawczy).

Sytuacja majątkowa L. W. od 2012 r do chwili obecnej jest zła. Nie jest spłacany kredyt Nr (...), z dnia 13 lipca 2010 roku na zakup pawilonu handlowego, podobnie nie jest spłacana pożyczka 23 stycznia 2012 r nr (...). Dłużniczka zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej, pracownicy, których zatrudniała zostali zwolnieni do końca 2012 r. Dłużniczka nie posiada żadnego majątku, z którego mogłaby zaspokoić wierzycieli. Po przepisaniu przedmiotowej nieruchomości na pozwanego małżonkowie L. i G. W. przepisali na córkę inną nieruchomość. Utrzymują się z emerytury.

dowód: zeznania L. W. zapis nagrania 00.20.01 do 00.25.22 k- 147.

Stan faktyczny ustalony został przede wszystkim na podstawie dokumentów urzędowych i prywatnych przedłożonych przez strony procesu. Treść wszystkich dokumentów nie była kwestionowana. Uzupełnieniem ustaleń dokonanych na podstawie dokumentów, są częściowo zeznania świadków i pozwanego, które korespondują z tymi dokumentami. W szczególności w zakresie potwierdzenia wiedzy pozwanego o sytuacji finansowej związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej przez rodziców, posiadanych zobowiązaniach, sposobie dokonywania spłat rat kredytowych. Jak wynika z zeznań pozwanego i świadków relacje w domu, w którym wspólnie zamieszkiwali były bardzo dobre, pozwany pomagał rodzicom również przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu zeznania świadków L. W., G. W. oraz pozwanego w zakresie wskazania na grudzień 2012 r, jako okresu, kiedy pojawiły się problemy finansowe nie są wiarygodne i nie zasługują na danie wiary. Po pierwsze zeznania nie są precyzyjne i zawierają pewne wewnętrzne sprzeczności. Jako powód załamania się działalności gospodarczej świadkowie i pozwany wskazali pojawienie się w pobliżu sklepów wielkopowierzchniowych. Wskazane daty pojawienia się sklepów wielkopowierzchniowych, były tożsame z datą zakupu pawilonu handlowego w 2010 r. Tak, więc od początku zakupu pawilonu handlowego prowadzenie działalności gospodarczej było bardzo trudne. Nie przedstawiono żadnych dowodów, które sytuacje tą obrazowałyby pomiędzy 2010 a 2012 rokiem. Jeżeli jednak dać wiare, że prowadzenie działalności gospodarczej w pobliżu dużych sklepów o podobnym profilu jest trudne, co wydaje

się być logiczne, to wniosek o problemach w tym również finansowych, które pojawiły się przed grudniem 2012 r jest wysoce prawdopodobny. Konkluzja taka nasuwa się po analizie zeznań świadków i pozwanego.

Drugim powodem zasadniczych wątpliwości, co do opisywanego przez świadków i pozwanego stanu faktycznego jest złożone przez pozwanego rozliczenie podatku L. W. za 2012 r. Z rozliczenia tego wynika, że w tym roku wbrew twierdzeniom pozwanego i świadków nie było dochodu na poziomie 30 – 40 tysięcy złotych, a rok ten przyniósł już stratę w wysokości 30 940,39 zł, k- 127 v. Jeżeli fakt ten zestawia się z treścią zeznań L. W. o zwolnieniu pracowników do końca 2012 r, to wniosek o znacznie wcześniejszym okresie problemów finansowych jej firmy niż wskazywany przez świadków i pozwanego, jest logiczny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego.

Kolejnym faktem budzącym wątpliwości, co do tych zeznań jest treść wypowiedzenia umowy z dnia 4 lutego 2013 r, z którego wynika, że na przełomie października i listopada 2012 r nastąpiły zaległości w płatności rat kredytowych pożyczki z dnia 23 stycznia 2012 r.

Nie wydaje się również wiarygodne, że praktycznie na przestrzeni 4 miesięcy – grudzień 2012 r do marca 2013 r, nastąpiło załamanie w prowadzeniu działalności, które doprowadziło do upadku firmy. Wątpliwości te są o tyle istotne, że strona pozwana, pomimo istnienia takich możliwości, nie wskazała żadnych dowodów w postaci dokumentów finansowych, księgowych, rachunkowych, które pozwoliłyby na weryfikację jej stanowiska.

Kolejnym elementem budzącym poważne wątpliwości, było unikanie przez L. W. i G. W. przedstawienia konkretnych danych o sytuacji finansowej firmy. L. W. wskazała na G. W., jako osobę, która tymi sprawami się zajmowała. G. W. poza ogólnikowymi twierdzeniami o załamaniu sytuacji finansowej w grudniu 2012 r nie potrafił określić dokładnie dochodów żony w 2012 r i nie był wskazać tych dochodów w latach poprzednich. Jeżeli L. W. wskazuje na męża, jako osobę zajmującą się finansami k - 146 zapis nagrania 00.11.31, to trudno nie zwrócić uwagę na lakoniczność zeznań G. W. w tym zakresie.

Z powodów wyżej omówionych Sąd nie dał wiary zeznaniom L. W. zapis nagrania 00.06.38 do 00.29.23 k-146 – 148, G. W. zapis nagrania 00.11.21 do 00.20.32 k- 159, 160 , zeznaniom pozwanego K. W. (2) zapis nagrania 00.35.18 do 00.50.39 k- 161, 162 poza zeznaniami, które korespondowały z dokumentami i które omówione zostały powyżej.

Dodatkowo wszystkie zeznające osoby to najbliższa rodzina, bezpośrednio zainteresowana w rozstrzygnięciu sporu. W ocenie Sądu treść zeznań miała charakter subiektywny i również z tego powodu nie była wiarygodna.

Przepis art 527 § 1 i 2 kc stanowi – gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Umowa darowizny nieruchomości z dnia 12 października 2012 r była niewątpliwie czynnością prawną w wyniku, której pozwany K. W. (1) uzyskał korzyść majątkową. L. W. darczyńca, posiadająca zobowiązanie finansowe w stosunku do (...) SA z siedzibą w K., które określone zostało w BTE nr (...) z dnia 10 kwietnia 2013 r nr (...), a następnie po dokonaniu cesji wierzytelności na rzecz (...) z siedzibą we W. w nakazie zapłaty Sądu Okręgowego w C. z dnia 5 kwietnia 2016 r sygn. akt V GNc (...), nigdy nie wykonała tego zobowiązania. Pomimo, jak deklarowała posiadanego majątku, nie podjęła rzeczywistych działań zmierzających do spieniężenia majątku i spłaty zobowiązań. Podjęte próby sprzedaży sklepów nie powiodły się, bowiem osoby zainteresowane ich zakupem nie oferowały ceny, która satysfakcjonowałaby L. W. i rodzinę – zeznania K. W. (1) zapis nagrania 00.42.39 k- 161. Dłużniczka z mężem nie podjęli również żadnych działań by dług spłacony został z innego posiadanego majątku – zeznania G. W. zapis nagrania 00.20.47 k- 160. W tym kontekście nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko o możliwości zaspokojenia się wierzycieli w dacie spornej darowizny i okresie późniejszym z innego majątku dłużniczki.

Z całą stanowczością podkreślić należy, że dług pieniężny jest długiem oddawczym art. 454 kc, i to dłużnik nie wierzyciel powinien czynić wszelkie starania by wykonać zobowiązanie. Nie można, więc winą za niewyegzekwowanie zobowiązania, podnosząc stanowisko o posiadaniu innego majątku, obciążać wierzyciela. Spłata długu to podstawowy obowiązek dłużnika i to dłużnik powinien dochować wszelkich aktów staranności by zobowiązanie spełnić. Zachowanie dłużniczki doprowadziło do sytuacji, że należność powoda nie została zaspokojona. Jak wynika z zeznań L. W. nie ma obecnie żadnego majątku, z którego to zaspokojenie mogło nastąpić, utrzymuje się tylko z emerytury. W takiej sytuacji trudno nie przyjąć, że rozporządzenie przedmiotowym majątkiem, wywołało, co najmniej znaczne pogorszenie sytuacji wierzycieli w dochodzeniu swoich wierzytelności.

Umowa darowizny dokonana została w okresie istnienia zobowiązania i w okresie problemów finansowych związanych z prowadzoną przez L. W. działalnością gospodarczą, które finalnie doprowadziły do upadku firmy. Z uwagi na fakt, iż korzyść majątkową pozwany otrzymał od osoby najbliższej to mając na uwadze regulację prawną art. 527 § 3 kc - jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskiwała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, i mając na uwadze materiał dowodowy należy przyjąć, że pozwany nie obalił cytowanego domniemania prawnego, co oznacza, że żądanie powoda zasługuje na uwzględnienie w całości. Dokonano jedynie korekty żądania, doprecyzowując żądanie zgodnie z treścią uzasadnienia żądania.

Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki (...) z siedzibą we W. umowę darowizny nieruchomości położonej w C., dla której Sąd Rejonowy w M. prowadzi księgę wieczystą nr (...) zawartą 12 października 2012 r w M. przed notariuszem K. G. repertorium A numer (...), na mocy, której pozwany K. W. (1) nabył od L. W. własność opisaną i oznaczoną w niej nieruchomości, w celu zaspokojenia wierzytelności powódki należnej od dłużnika L. W., stwierdzonej prawomocnym tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w C. syg. akt V GNc (...) z dnia 5 kwietnia 2016 r zaopatrzoną w dniu 10 czerwca 2016 r w klauzulę wykonalności, w wysokości 95 747,83 zł z ustawowymi odsetkami w wysokości 7 % od dnia 16 lutego 2016 r do dnia zapłaty, wraz z kwotą 5.650 zł. (pięć tysięcy sześćset pięćdziesiąt złotych) kosztów postępowania.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc, zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10 205 zł (4788 zł – opłata sądowa, 5400 koszty zastępstwa procesowego, 17 zł opłata od pełnomocnictwa).